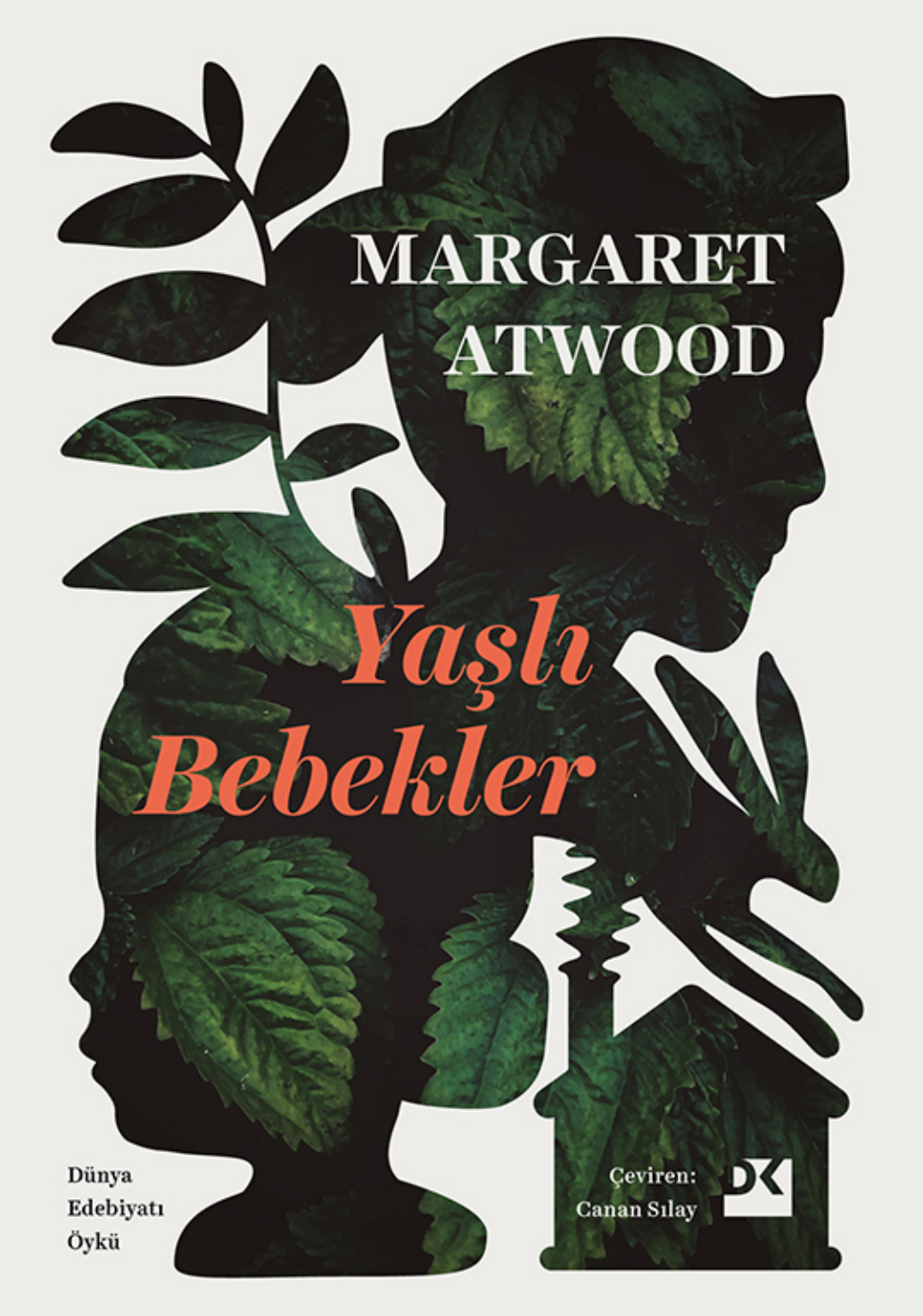

MARGARET
ATWOOD

*Yaşlı
Bebekler*

Dünya
Edebiyatı
Öykü

Çeviren:
Canan Sılay

Margaret Atwood, Kanadalı şair, yazar, eleştirmen, denemeci, feminist ve çevre aktivisti.

Özellikle “ütopya” ve “distopya” kavramlarını birleştirerek “üstopya” adını verdiği kendine özgü bilimkurgu türündeki romanlarıyla tanındı. *Kör Suikastçı* (Booker Ödülü), *Tufan Zamanı*, *Antilop ve Flurya*, *Damızlık Kızın Öyküsü*, *Nam-ı Diğer Grace*, *Cadı Tohumu*, *Kalp Gidince*, *DelliÂdem*, *Evlenilecek Kadın*, *Âdem’den Önceki Yaşam* ve *Kedi Gözü* gibi romanları Türkçede de yayımlandı.

Atwood, 2017’de Alman Kitap Basım ve Yayıncıları Derneği Borsa Birliği tarafından verilen Barış Ödülü’ne layık görüldü.

Atwood, *Damızlık Kızın Öyküsü*’nün devamı niteliğindeki *Ahitler*’le 2019 Booker Ödülü’nü aldı ve bu ödülü ikinci kez kazanan dördüncü yazar oldu.

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Çırac Sihirbaz

Kedi Gözü

Âdem'den Önceki Yaşam

Ölülerle Uzlaşmak

Ahitler

Evlenilecek Kadın

Kalp Gidince

Nam-ı Diğer Grace

Cadı Tohumu

Kör Suikastçı

Damızlık Kızın Öyküsü

Antilop ve Flurya (DelliÂddem Üçlemesi 1)

Tufan Zamanı (DelliÂddem Üçlemesi 2)

DelliÂddem (DelliÂddem Üçlemesi 3)

YAŞLI BEBEKLER

Orijinal adı: Old Babes In The Wood

© Q. W. Toad Ltd. 2023

Yazan: Margaret Atwood

İngilizce aslından çeviren: Canan Silay

Yayına hazırlayan: Aslı Güneş

Yayın hakları: © 2025 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Nisan 2025 / ISBN 978-625-5941-47-3

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Sayfa uygulama: Yeşim Ercan Aydın

Baskı: Ayhan Matbaa Basım San. Tic. Ltd. Şti.

Mahmutbey Mah. 2622 Sok. No: 6/41

Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 445 32 38 / Faks (212) 445 05 63

Sertifika no: 44870

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Yaşlı Bebekler

Margaret Atwood

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Çeviren: Canan Sılay

Okuyucularım,

Ailem,

Yanımda olan ve artık olmayan arkadaşlarım,

Ve daima Graeme Gibson için.

İçindekiler

I

TIG & NELL

İlk Yardım.....	13
İki Kavruk Adam.....	27
Smudgie'nin Ölümü	49

II

ŞEYTAN RUHLU ANNEM

Şeytan Ruhlu Annem.....	63
Ölüyle Mülakat	93
Sabırsız Griselda	107
Çürük Dişler	114
Midye Kabuğunda Ölüm	131
Herkese Serbest.....	139
Metempsychosis: ya da Ruhun Yolculuğu	150
Havalanmış Kadınlar: Bir Sempozyum	167

III
NELL & TIG

Tozlu Bir Öğle Yemeği.....	193
Dullar	227
Ahşap Kutu	234
Ormandaki Yaşlı Bebekler	253
Teşekkür	267

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

I

TIG & NELL

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

İlk Yardım

Nell o gün, tam akşam yemeği öncesi eve geldiğinde dış kapıyı açık buldu. Araba da yoktu. Evin girişindeki basamaklarda kan izleri vardı. İçeri girdiğinde, holdeki halının üzerinde kan izleri mutfağa kadar gidiyordu. Mutfaktaki tezgâhın üzerinde bir bıçak duruyordu, Tig'in en sevdiği bıçaklardan biri, Japon malı çok keskin, çelik bir bıçak –hemen yanında, kanlı bir havuç parçası, bir ucu kesilmiş. O zaman dokuz yaşında olan kızları ortarlarda yoktu.

Nasil senaryolar gelir insanın aklına? Bir sokak çetesi evi basmış. Tig kendini çeteye karşı savunmuş, elindeki bıçağı kullanmış ve yaralanmış (ama havucu nasıl izah edecek?) Çete elemanları Tig'i, kızlarını ve arabayı alıp kaçmış. Nell'in hemen polisleri araması gerek.

Ya da Tig yemek pişiriyordu, elini bıçakla kesti, parmağına dikiş atılması gerekiyordu, kızımızı da yanına alıp arabayla hastaneye gittiler, çocuk evde yalnız başına kalmasın diye. Bu daha olası bir senaryo. Çok telaş içinde olduğu için eve not bırakmayı unuttu Tig.

Nell halı temizleyici deterjanı bulup kan lekelerinin üstüne spreyle sıklı, kan lekeleri kurursa çıkarması çok zor olurdu. Sonra mutfak zeminindeki kanları sildi ve biraz tereddütten sonra havucun üstündeki kanı da temizledi; gayet güzel bir havuçtu, niye harcasın ki?

Zaman geçti. Gerilim arttı. Nell yakındaki bütün hastaneleri arayıp Tig'i sormak üzereydi ki, Tig eve geldi, eli bandajlanmış bir halde. Adam gayet neşeli bir ruh hali içindeydi, kızları da öyle. Ne macera yaşamışlardı ama! Tig'in elinden kanlar boşanıyordu, diye anlatmaya başladılar. Eline sardığı havlu kan içinde kalmıştı! Evet, arabayı kullanmak zor olmuştu gerçekten, dedi Tig –tehlikeliydi dememişti– ama taksi bekleyecek vaktimiz yoktu; ve tek elle arabanın direksiyonunu kullanıp diğer elini yüksekte tutmayı başarmıştı, bileğinden aşağı kanlar akarken... Hastanede hemen eline dikiş atmışlardı, etrafı kan içinde bırakarak. Neyse, işte buradayız artık! Şükür ki, atardamarı kesilmemişti, yoksa hikâye bambaşka olurdu. (Aslında gerçekten başka bir hikâye olmuştu, Tig'in daha sonra Nell'e anlattığı gibi: Tig'in cesur havaları aslında pozdu, küçük kızlarını korkutmak istememişti. Aşırı kan kaybından bayılırsa, ne olur diye çok endişe etmişti).

“Bir içkiye ihtiyacım var” dedi Tig.

“Benim de” dedi Nell. “Sahanda yumurta yapalım.” Tig havuçlarla ne pişirmeyi planlıyor idiyse, artık onu düşünmüyorlardı.

Havlu, plastik bir poşet içinde geri geldi. Kıpırmızıydı ama kenarları kahverengi olmaya başlamıştı. Nell havluyu soğuk suyun içine bastırdı, kumaştaki kandan kurtulmanın en iyi yolu buydu.

Ama orada olsaydım ne yapardım, diye düşündü Nell. Yara bandı mı yapıştırırdım? Ama bu yeterli olmazdı ki. Yaranın üstüne turnike mi yapardım? “İzci Kızlar” grubunda üstünkörü bir eğitim almıştı bu konuda. İncinen bir bileği sarmasını da bilirdi. Küçük kazalar onun ilgi alanıydı ama büyük kazalar değil. Büyük kazalar Tig'in uzmanlık alanıydı.

Bunlar bir zaman önceydi. Sonbahar başlarındaydı hatırladığına göre, 1980'lerin sonlarına doğru bir yılda. “Kişisel bilgisa-

yarlar” çıkmıştı piyasaya, oldukça ağır işleyen türden. “Printer” makineleri de vardı, içinden çıkan kâğıtların başı ve sonu, birbirlerine yapışık ve perfore edilmiş oluyor, yırtılarak dosyalanıyordu. Ama o devirde cep telefonu henüz yoktu; bu yüzden Nell, Tig’i arayıp mesaj gönderememiş, neredesin, nasılsın, mutfaktaki bu kan nereden çıktı diye soramamıştı.

Ne çok beklerdik, diye düşünüyor Nell. Bilmeden beklerdik. Ne çok dolduramadığımız boşluklar, sırlar, gizemler olurdu. Ne kadar bilgisizdik. Şimdi yirmi birinci yüzyılın ilk 10 yılı içindeyiz, zaman ve mekân daha yoğun yaşanıyor, daha kalabalığımız; hava her şeyle daha dolu olduğu için çok daha zorlukla hareket ediyoruz. İnsanlardan kaçamıyoruz, insanlar sürekli temas halinde, sürekli birbirlerine dokunuyor. Bir dokunuş uzaktalar. Bu daha mı iyi, yoksa daha mı kötü?

Nell dikkatini ikisinin oturduğu odaya çeviriyor. Bu, viyadüğün yakınında, Bloor Sokağı’ndaki sıradan, yüksek bir apartman dairesi. Nell ve Tig, okul dersliklerindeki benzeyen sandalyelerde oturuyorlar. Hatta önlerinde bir karatahta var ve Bay Foote diye bir adam konuşma yapıyor. Öteki sandalyelerde oturan ve Bay Foote’u dinleyen diğer insanlar, Tig ve Nell’den en az 30 yıl daha gençler. Bazıları belki 40 yıl daha genç. Çocuk sayılırlar.

“Eğer bu bir motosiklet kazası idiyse” diyor Bay Foote, “motosikletçinin başındaki kaskı çıkarmak istemezsiniz, değil mi? Çünkü orada ne bulacağınızı bilemezsiniz?” Elini önünde, pence-re camı siler gibi, dairesel hareketler yaparak çeviriyor.

Doğru söylüyor, diye düşünüyor Nell. Kaskın önündeki camı gözünün önüne getiriyor, parçalanmış camı. Camın ardındaki yüz, artık bir yüz değil. Pelte haline gelmiş bir surat.

Bay Foote’un böyle imajlar yaratma kabiliyeti var. Newfoundland’li (Kuzey Kanadalı) olduğu için, böyle çarpıcı gra-

fik imajlarla konuşuyor. Lafını dolaştırmadan söylüyor. Bedeni kare bir plan üzerine kurulmuş: Geniş bir üst gövde, kalın bacaklar ve kulaklar ile omuzlar arasında kısa mesafe. Dengeli bir vücut şekli sayılabilir, yerçekimi merkezi düşük. Bay Foote’u alaşağı etmek kolay olmaz. Bunu deneyenlerin olduğunu tahmin ediyor Nell, mesela barlarda. Barlarda nasıl dövüşüleceğini bilen bir adama benziyor Foote ama kazanamayacağı bir kavgaya asla girişmeyen. Fazla tahrik edilirse, karşısındakini pencereden dışarı fırlatabilir, sakince (Sınıfta iki kez “Sakin olmanız lazım” dedi bile). Kavgacı adamı fırlattıktan sonra, kırılan bir kemik var mı diye bakmaya gider, yine sakince. Eğer varsa, kırığı sabitler; kesikleri ve incinmeleri tedavi eder. Bay Foote’un elinden her şey gelir. Zaten o bir paramedik ama bunu daha sonra öğrendiler o gün.

Foote siyah deri bir çanta taşıyor yanında. Uzun kollu, üstünde “St. John Ambulansı” yazılı, önden fermuarlı bir eşofmanüstü giymiş. Bir takım antrenörüne benziyor, ki öyle zaten; sınıftakilere ilkyardım yöntemlerini öğretiyor. Günün sonunda öğrencilerine sınav yapacak ve geçenlere birer sertifika verecek. Herkesin bu sertifikaya ihtiyacı var, zira çalıştıkları şirket gönderdi onları. Nell ve Tig’i de. Tig’in bir aile yakınının ayarlaması sayesinde, tabiat turları yapan bir kruaz gemisinde karıkoca konferanslar verecekler. Nell kelebekler hakkında, Tig ise kuşlar. Onların hobisi bunlar. Dolayısıyla geminin teknik ekibinden sayılırlar ve tüm ekibin bu sertifikayı alması zorunlu, kontratlarında öyle yazıyor.

Ama onlara önceden söylenmeyen bir şey var: Gemi yolcularının, yani misafirlerin –müşterilerin– büyük çoğunluğu genç değil, kibar bir tabirle söylenirse. Bazıları Nell ve Tig’den de yaşlı olacak. Gerçekten ihtiyar. Böyle insanlar her an yuvarlanıp düşebilirler, o zaman sertifikalı ilkyardımcılar imdada yetişecek.

Nell ve Tig’in kurtarma işine gitmesi düşük bir ihtimal olur diye umuyor Nell, zira daha genç ilkyardımcılar daha önce yar-

dıma koşacaklardır. Acil bir durumda Nell telaşa kapılacak ve ne yapması gerektiğini unuttuğunu söyleyecektir, ki yalan olmaz bu. Peki Tig ne yapar? Geri çekilin, bırakın hava alsın, der. Veya onun gibi bir şeyler.

Böyle kruz gemilerinde ekstradan derin dondurucu bölmele-ri olduğu biliniyor –veya söylentisi var. Ne olur ne olmaz diye... Nell bir gemi mürettebatının farkında olmadan yanlış bir derin dondurucunun kapağını açıp ilkyardım sertifikasının yeterli olmadığı talihsiz bir yolcunun dehşet içinde donup kalmış bakışla-rıyla karşılaşınca, içine düşeceği sıkıntıyı canlandırıyor hayalinde.

Bay Foote, odanın başında durup öğrencilerin üzerinde gez-diriyor bakışlarını. Yüzündeki ifade nötr veya muhtemelen hafif-ten eğleniyor gibi. Hiçbir şeyden anlamayan muhallebi çocukları, diye düşünüyor olmalı büyük ihtimal. Şehirli insanlar. “Yapma-nız gerekenler ve yapmamanız gerekenler” diyor. “Size hepsini anlatacağım. Her şeyden önce, çığlıklar atarak kafası kesilmiş ta-vuklar gibi sağa sola koşturmayacaksınız, talihsiniz kendi kafası vücudundan kopmuş olsa bile.”

Ama kafası kesilmiş tavuklar çığlık atamaz ki, diye düşünü-yor Nell. Veya öyle olduğunu varsayıyor. Ama Foote’un kastet-tiği manayı, durumu anlıyor. Acil bir durumda kafanızı kollayın, derler. Bay Foote ekliyor, “Yapabilirsiniz eğer”. Foote öğrencile-rinin kafayı kollamasını istiyor kesinlikle.

“Pek çok şeyi halledebilirsiniz” diyor Foote, “ama kafanız yoksa, hiçbir şeyi halledemezsiniz. Size öğretemeyeceğim tek konu bu.” Nell adamın şaka yaptığını tahmin ediyor ama Bay Fo-ote yaptığı şakaları açıkça belli etmeyen bir tip; yüz ifadesi boş, heyecansız.

“Farz edin ki bir restorandasınız.” Foote motosiklet kazaları-nı bitirip suni teneffüs konusuna geçiyor. “Ve adam boğulmak üzere. Burada kendinize sormanız gereken soru şu: Konuşabili-yor mu? ‘Sırtınıza vurabilir miyim’ diye sorun ona. ‘Evet’ diye-

biliyorsa, oldukça iyi bir durumdadır, zira hâlâ nefes alabiliyor demektir. Ama birçok insan mahcup olur ve bu soruya ‘evet’ yanıtını vermek yerine, ayağa kalkıp tuvalete gitmeye çalışır, çünkü başkalarına sıkıntı vermek, dert olmak istemez. Dikkat çekmekten hoşlanmaz. Bu durumda sizin yapacağınız, hastayı takip edip onunla birlikte gitmek olmalıdır. Hep yanında olmanız gerekir, çünkü her an ölebilir. Yere kapaklanıp kalabilir, siz yanında değilseniz farkına bile varmazsınız.” Bay Foote bunları söylerken anlamlı bir baş hareketi yapıyor, böyle vakalarla daha önce karşılaştığı belli. Oradaydı ve her şeyi görmüştü ama çok geç kalmıştı.

Foote işini bilen bir adam, diye düşünüyor Nell. Neredeyse aynı şeyler kendi başına da gelmişti. Boğulur gibi olmak, tuvalete koşmak, başkalarını rahatsız etmek istememek. Utanma duygusu ölümcül olabilir, şimdi daha iyi anlıyor. Bay Foote bunun adını açıkça koydu bugün.

“Sonra onu yüzüstü çevirip öne doğru eğmeniz gerekir”, diye devam ediyor Foote. “Sırtına beş vuruş patlatın! Yuttuğu et parçası veya börek ya da balık kılıcı, her ne ise, hemen ağzından fırlayacaktır. Ama bu işe yaramazsa, o zaman ‘Heimlich Manevrası’na geçmeniz gerekir. Mesele şu: Eğer konuşabilecek durumda değilse, sana yapman gerekeni yapmak için izin veremez. Bu arada mosmor olup kendinden geçip bayılabilir. Bu aşamada ilkyardımcı işini anında yapmak zorundadır. Belki bir kaburga kemiğini kırmak durumunda kalabilir ama kişinin canını kurtarıyorsa, buna değer, değil mi?” diye sırtıyor Foote. Veya Nell’e öyle geldi, adam yandan dudağını kıvırdı hafifçe. “Hikâyenin sonu budur, adam hâlâ yaşıyor, değil mi? Önemli olan bu.”

Sınıftaki öğrenciler “Heimlich Manevrası”nı ve boğulmak üzere olan insanın sırtına vurmanın doğru yöntemini öğrendiler. Bay Foote’a göre, bu iki şeyin birlikte kullanılması hemen her zaman işe yarıyordu. Ama kaza yerine erkenden yetişmeniz şarttı.

İlkyardımda zamanlama hayati önem taşıyordu. “Bu yüzden ‘ilk yardım’ diyoruz, değil mi? Vergi Dairesi’ne gelir beyannamesi yazmıyoruz. O lanet olası iş (affedersiniz!) bütün bir gününüzü alabilir ama bizim en fazla belki dört dakikamız var.”

“Şimdi bir kahve molası verelim” diyor Foote. “Moladan sonra, boğulmalar sırasında hayat öpücüğü ve hipotermi (aşırı soğuktan ölüm) üzerine konuşacağım. Öğle yemeği sonrası, kalp krizi ve defibrilatör/elektroşok cihazının kullanımını anlatacağım.” Bir güne sığmayacak kadar fazla konu var, diye düşünüyor Nell.

Suda boğulma olayı oldukça basit bir durum. “Önce boğulanın içindeki suyu çıkartmanız lazım. Eğer yerçekimi kuralına uyarsanız, su kendiliğinden dışarı boşalacaktır, tamam? Yan çevirin boğulanı, içindeki suyu boşaltın ama çok süratle yapın bunu.” Bay Foote hayatında pek çok boğulma vakası görmüş, yaşamı boyunca hep deniz kenarı yerlerde yaşamış. “Sonra sırtüstü çevirin ki nefes alma yolu açık kalsın. Nefesini kontrol edin, nabzını ölçün, Acil Servis/911’i çağırın. Eğer nefes alamıyorsa, hayat öpücüğünü uygulayın. Şimdi elimdeki bu aletin adı ‘Kardiopulmoner Resüsitasyon ağızlığı’, yani suni teneffüs aletinin yardımcı parçası. Hayat öpücüğünde kullanılıyor, çünkü aşırı su yutmuş kişi bazen kusabilir, mikropları filan kendi ağzınıza almak istemezsiniz, değil mi? Bu aleti daima yanınızda taşıyın.” Foote yanında getirmiş bunlardan. İsteyenler gün sonunda satın alabilir.

Nell bunu almalıyım diye aklına not ediyor. Şimdiye kadar bu alet olmadan nasıl yaşamış? Ne büyük sorumsuzluk!

Sınıf hayat öpücüğü alıştırması yapmak için ikişer kişilik eşler oluşturuyor. Her çiftte beyaz, kel bir kafası olan kırmızı plastikten bir gövde ve bu alıştırmayı yaparken üzerinde diz çöksünler diye bir yoga minderi veriliyor. “Burnunu sıkın, ağzını ağzınızla kapatın, beş kez nefes verin, her seferinde göğsünün inip kalktığına dikkat edin, sonra beş kez göğse basınç (kompresyon) uygu-

***“Sen o kadar duyarlı
bir çocuktun, o kadar
çabuk incinirdin ki,
bunları söylemek
zorunda kalmıştım.
Hayat karşısında kendini
savunmasız hissetmeni
istemiyordum. Yaşam
acımasız olabilir.
Korunduğunu hissetmeni,
arkanda seni kollayıp
gözetken daha yüce bir
güç olduğunu bilmeni
istiyordum. Evren’in
seninle kişisel olarak
ilgilendiğini hissetmeni
istiyordum.” Annemi
alından öptüm, bir deri
bir kemik kalmış
alından. Koruyucum
oydu, daha yüce güç oydu.
Benimle kişisel olarak
ilgilenen Evren oydu.
Her şey hep oydu. “Seni
seviyorum” dedim.***

Dünyayı sarsan *Damızlık Kızın Öyküsü* ve *Ahitler* romanlarının yazarı Margaret Atwood’dan yaşlılık, hatıralar ve hayatın her anını dolduran sevgi üzerine göz kamaştırıcı, zihin açıcı öyküler. Atwood’un keskin zekâsı ve ironisiyle yarattığı evrende neler yok ki: Atwood’la koyu bir sohbete dalan George Orwell; annesini cadı sanan bir genç kız, ruhu insan bedenine sıkışmış bir salyangoz ve elbette kendini bir salyangozun gözünden görme ayrıcalığına sahip olan Sevgili Okur!

***“O Margaret Atwood, her şeye kadir.”
—Ann Patchett***

***“Yaşayan en büyük yazar.”
—Daily Telegraph***

***“Çağımızın seçkin romancısı.”
—Sunday Times***

***“Yaşayan efsane.”
—New York Times Book Review***

QR kodu okutunuz

Dijital fiyat etiketi

tavsiye edilen
KDV'siz
satış fiyatı

₺ 310

Sertifika no: 44919

ISBN 978-625-5941-47-3

**Doğan
Kitap**